

Milovan Stanković

PAD JEDNOG TRGOVCA

Bili smo vezani jedan za drugog. Osećao sam njegova leđa, ali nisam mogao da mu vidim lice. Ostavili su nas u pustinji; šanse da preživimo noć i da dočekamo sledeći dan bile su skoro nikakve. Pitaو sam ga za ime; kratko je rekao Os. Samo sam mu u jednom trenutku video lice. Bio je crnac, viši i krupniji od mene. Levo oko mu je bilo skroz zatvoreno a usne su bile izranjavane sa ugrušcima krvi što su se skupljali na krajevima.

Mogli smo da se krećemo tako što bi jedan od nas dvojice išao napred, a onaj drugi bi pravio korake unazad. Obojica smo bili iscrpljeni od besmislenog otpora koji nije imao nikakve svrhe, osim opravdanja prema sebi da smo sačuvali bar nekakvo dostojanstvo. Svi ti naši pokušaji bili su kratkog daha, iscrpljenost nas je poklopila kao i taj vreli vetar koji nam je u usta, oči, uši i nozdrve ubacivao pesak.

Pitaو sam se da li sam se konačno suočio sa sudbinom. Nisam verovao da će se to desiti na ovakav način. Os mi je dao do znanja da moramo sačuvati snagu, rekao mi je da ne bi trebalo da govorimo, jer bi nam to još više smanjilo preostalo vreme.

Pokušao sam da sa razbojnicima dođem do nekakve nagodbe ali nije vredelo. Uzeli su mi novac i dragocenosti koje sam imao pri sebi, kao i kamilu sa tovarom vode i hrane za tri dana. Znao sam da sam napravio grešku; nisam ispoštovao zakone pustinje, krenuo sam privučen primamljivom ponudom trgovca Ibn Aldaira iz grada Illizi.

Pojedinac u pustinji spoznaje sopstveno ništavilo; jedan čovek je suviše slab da se izbori sa mnogobrojnim problemima, žeđ, bolest, životinje, razbojnici, peščane oluje, kao i zmije i drugi insekti koji su takođe predstavljali smrtonosnu opasnost. Nije mi bilo jasno zašto sam se odlučio da prekršim one principe koje sam godinama strpljivo i bez pogovora poštovao, ja, koji sam bio jedan od najboljih trgovaca ovog dela sveta, ja, koji sam mnoge podučavao i ukazivao baš na ovo što se meni sada dešava.

Imao sam tek toliko snage da pod zatvorenim kopcima sredim poslednje utiske koji su mi dolazili. Jednom davno u nekom od mnogobrojnih karavana koji su tuda prolazili, a sa kojima sam trgovao, nalazio se i jedan astrolog. Postavio sam mu nekoliko pitanja za pozamašnu sumu novca. Dva odgovora su me u potpunosti zadovoljila, ali treći je bio takav da sam kasnije čitavih nedelju dana bio zamišljen i povučen. Nije me moglo utešiti to što mi je potvrdio prilično bogatstvo i puno žena, odgovor na to poslednje, treće pitanje, učinio me je sumornim i moje nerve je doveo u stanje uznemirenosti. Trudio sam se da ne prihvatim to, da sebi kažem da se na sudbinu može uticati, ali pripadao sam rasi koja je čvrsto verovala u predodređenost i neminovnost, u događaje čija će ruka napraviti neizbrisivi trag. Pogledao je negde u daljinu, a zatim, kao da mu neko nevidljivi šapuće te reči na uvo, rekao da prisustvo Merkura i Saturna u osmoj astrološkoj kući (odnosi se na smrt) u znaku Lava, označava smrt u pustinji zajedno sa nekim ko bi mogao da bude druge rase (neko od robova; ili neko niže klase).

Ta slika što mi je tada bila daleka, sada se radala kao pojava iz najgorih vizija, kao nešto u šta nisam mogao da sumnjam.

Leđa su me strahovito pekla, pokušao sam da se bar malo odvojim od Osa, ali bili smo čvrsto vezani. Hteo sam da pričam sa njim o šansama da preživimo.

Os mi je rekao da ukoliko pri ovakvim uslovima ubrzo ne naidemo na prvi izvor, (a do njega je bilo sigurno nekoliko sati jahanja na kamili što vreme pešačenja drastično uvećava, posebno ovog našeg), naša tela će biti već ohlađena dok prvi zraci sunca ponovo ne dodirnu peščane svodove. Pokušao sam da ne drhtim od tih njegovih reči, ali nisam mogao. Tresao sam se i noge su mi bile bez ikakve čvrstine.

Po kretanju senki mogao sam da ispratim vreme. Znao sam da nam nije preostalo još mnogo i pokušavao sam da nekako sredim misli. Pomisao na smrt bila mi je najbliža; mogao sam da kažem da sam nešto uradio u životu, ali ova ponižavajuća situacija je sve to poništavala. Interesovalo me je šta misli Os.

Pitao sam ga da mi kaže nešto o sebi.

„Pripadam plemenu Nevidljivih ljudi, tako nas zovu oni iz plemena Belih ljudi. Živim daleko odavde, u samom srcu ove zemlje gde se spajaju dve velike vode, i gde počinju i završavaju svi putevi...”

Bilo mi je čudno to što govori; uspeo je da me zainteresuje za svoju priču i da me odvoji od razmišljanja o smrti.

„Gde sve počinje i sve završava?”

„Da, radi se o predstavi koja je uobličena u svesti moga naroda. Mi imamo svoja verovanja; naši običaji i naša verovanja stariji su od civilizacije Belih ljudi.”

U njegovom glasu nije bilo nimalo podrhtavanja. Zanimalo me je da li se i on plaši; morao sam da ga pitam.

„Ti se ne plašiš?”

„Svaki čovek se rađa sa strahom, ali vremenom se taj strah mora prevazići. Jedna od odlika Nevidljivih ljudi je baš ta. Biće ti čudno ako ti kažem da sam ja ovde namerno, svojom voljom.”

Sada mi je zaista malo toga bilo jasno. Nisam mogao da vidim njegovo lice, ali bio sam ubeden da se osmehuje. Neka ptica je preletela iznad nas i video sam njenu senku kako probada moje i njegovo telo. Pomislio sam na skori kraj.

„Vidi, postoje stvari za koje se spremaš čitav život. Ovo je jedna od tih. Možda će ti biti čudno ako ti kažem da ovde nismo slučajno, ni ti, niti ja. Priseti se samo onog karavana, u kome su bila bolesna deca, i kada si se oglušio na molbu da priložiš novac za njihovo lečenje; seti se dalje, onog trenutka kada si se suočio sa jednom istinom koja ti nije odgovarala i kada si posle toga nedelju dana ćutao...”

Bio sam zapanjen. Ovaj čovek je imao moći koje nisam mogao da naslutim. Pitao sam se da li nas on može osloboditi.

„Kao što voda oblikuje zemlju i stenu i useca svoj tok, tako naše misli i naši postupci oblikuju našu sudbinu. Ceo tvoj život je morao da se slije u ovu tačku. Ako misliš da je ovo mesto tvoga pada, onda se grdno varaš, ovo je tvoj vrhunac. Sada ti se pruža prilika da ispraviš sve ono što si činio pogrešno, da, zaista sada imaš tu priliku.”

Pesak u ustima i očima ometao me je da razmišljam. Misli su mi bile rasplinite, a od ovih njegovih reči one su postale još razvodnjenije. Senke bezličnosti postale su još jače i jasnije.

„Moje puno ime je *N'hang Bat Os*. Na našem jeziku to znači *Onaj koji je pobedio smrt*. Savet staraca je prilikom moga rođenja u meni prepoznao ono dete koje su iščekivali dugo godina. Došao sam da ispunim sudbinu našeg plemena.”

Pitao sam se šta bi to moglo da bude. Moj život je prema ovome što mi je Os sada govorio izgledao suviše prost i jednostavan. Bio sam trgovac koji je iz centralne Afrike preko Sahare vukao do Sredozemnog mora kože, slonovaču, skupoceno drvo. Moji karavani bili su među najbogatijim i najpoznatijim. Nisam prezao ni od čega. Ljude sam osuđivao na teške kazne ako bi se desilo da ne ispoštuju moja naređenja. Žene su drhtale pod mojim rukama dajući mi svoje zagrljaje, osmehe i nežnost.

Sada sam se leđima dodirivao sa nekim nepoznatim čovekom prema čijoj sam pojava bio sasvim ništavan. On je trebalo da ispunji sudbinu svoga plemena, a ja, šta je bilo sa mnom?

„Nema razloga da brineš; nećeš umreti pre nego što za to zaista dođe vreme. Sada još uvek nije to vreme.”

Sigurnost i čvrstina njegovog glasa vratili su mi nekakvu nadu. Ali kako? Sve mi je i dalje bilo maglovito i nejasno.

„Nevidljivi ljudi uskoro neće postojati. Naše znanje nam ne dozvoljava da sprečimo tok dešavanja. Doći će beli ljudi, sa vatrenim štapovima, da, naš kraj je zaista vrlo blizu. To naše znanje će postojati u onoj finijoj dimenziji, onoj koja se dostiže samo unutrašnjom spoznajom. Moj zadatak je da te priprelim za ono za šta si predodređen.”

Ovo mi je već izgledalo previše; mogao sam da postavim Osu hiljadu pitanja, ali sumnjam da bi moja zbunjenost nestala.

Nisam znao kako bismo mogli da se spasemo. Tabani su mi bili puni ogromnih plikova, tako da sam i hteo više nisam mogao da se krećem. Os i ja smo pali na pesak, oslojneni leđima jedan na drugog. Hteo sam da ga nešto pitam ali dao mi je do znanja da moram da ćutim.

„Nebo će nam uskoro poslati znakove”, rekao je.

Moja borba je već odavno prestala; u sebi više nisam mogao da nađem bilo kakvu spremnost da nastavim; pustio sam da me vodi ovaj čovek koji je u svakom pogledu viši od mene, i duhom i rastom.

Sunce je počelo da zamire i noć je nadirala nesmanjenom žestinom. Onda se desilo nešto što nikada do tada nisam doživeo. Na nebu su se javili svetlosni likovi, Os mi je rekao da je to legija Anđela koji imaju dužnost da nas oslobode. Potom je svetlost postala toliko jaka, i u tom trenutku gubi se moje sećanje.

Moje buđenje je trajalo prilično dugo. Izgubio sam predstavu o vremenu, tako da sve ovo što sada pričam je na osnovu onoga što sam čuo od Osa. Otvorio sam oči sa nekakvim osećanjem olakšanja. Okolo je bio mrak, ali takav da sam oko sebe mogao da raspoznajem predmete. U daljini se nazirala bledunjava svetlost, kojoj je trebalo prilično vremena da bi se probila do mojih očiju. Os je bio kraj mene. Na sebi je imao odeću koja je imala nekakav ceremonijalni izgled; kasnije mi je objasnio da je to odeća Velikih

učitelja Nevidljivih ljudi; nisam ništa morao da ga pitam, znao sam da je on jedan od njih.

Puno pitanja me je zaokupilo u tom trenutku, ali ono koje je bilo najpreče je da ga zamolim za malo vode. Nešto se u mojoj svesti definitivno promenilo; nikoga nikada nisam molio ni za šta, sada sam ovog crnog čoveka molio za malo tečnosti koja je trebalo da utoli moju žeđ.

Os me je pogledao svojim prodornim očima. Rekao je tri reči koje u tom momentu nisam razumeo, a koje su kasnije postale deo našeg pozdrava i zahvalnosti ujedno.

Dbenga titur aralen

Kao da je znao šta mi je na umu, posle sam shvatio da on u svakom trenutku može da očitava moje misli, počeo je da govori.

„Vremenski prolaz se otvorio u pravom trenutku. Ničega se ne možeš prisetiti iz razloga što svest ljudskih bića nije dostojna da primi božansku svetlost. Spaseni smo iz razloga što smo obojica deo jedne misije. Tvoje ime je od danas *N'nang Darti Lar Zekt*, što bi značilo *Onaj koji se povinuje*. Bilo je vrlo zabavno, žao mi je što nisi mogao da učestvuješ, ali biće još prilika.”

Koren mog predašnjeg života bio je presečen. Boravili smo u pećini koja se nalazila severozapadno od grada El Gorea. Pokušao sam da u glavi premostim to rastojanje od onoga mesta gde smo bili vezani i gde smo iščekivali kraj. Znao sam da su ljudski naponi ništavni da ga prebrode. Os me je pitao kako se osećam, da li pokušavam da u sebi tragam za onom ličnošću koja sam nekada bio.

Zamislio sam se. Pripadao sam ovde i sve ono što je bilo ranije ličilo mi je na trag stopala u pustinji koje će pesak prekriti. Da, bio sam ovde, sa ovim čovekom koji mi je postao bliži od bilo koga na ovom svetu. Poklonio sam mu se u znak pozdrava i izgovorio reči *Dbenga titur aralen*.

Jutra smo počinjali pevanjem himni. Jedna od njih je bila:

*Jedan božanski čovek jači je od hiljadu običnih ljudi
O ti sunce što obilaziš svet i daruješ nam život
Hiljadu malog kamenja nekada je bilo ogromna stena
Koja se raspala pod udarima vetra i vode
O ti čiji su naponi uzaludni ako nisu udruženi
Sa naporima Nebeskog oca i Zemaljske majke
Dbenga titur aralen Dbenga titur aralen...*

Posle godinu dana provedenih u pećini nije ostalo ni traga od trgovca koji je nekada postojao. Os je bio zadovoljan mojim napretkom. Otkrio sam svetove koji su ranije bili nedostupni mom poimanju stvarnosti; mogao sam samo da odmahujem glavom sećajući se svih tih besmislenih trenutaka koje sam trošio u naporima da od materijalnog sveta napravim nekakav razlozan predmet kome bih udahnuo svrhu. Os mi je rekao da će vrlo brzo doći vreme kada će njegov zadatak biti ispunjen. Pitao sam ga da li to znači da ćemo se rastati.

Gledao me je zamišljeno, isto onako kao kada mi je onog dana u pustinji najavio dolazak naših spasilaca.

„Da, na izvestan način ćemo se rastati, ali ti si već naučio puno toga, tako da je ovo pitanje zaista suvišno.”

Naš rastanak me nije zaboleo. Oholost koju sam ranije pokazivao u potpunosti se raspršila, bio sam drugačiji čovek, spreman da u drugima vidim sebe, da u njihovoj patnji prepoznam sopstvenu patnju, da prihvatim da je sopstvena žrtva nešto istinski veliko.

Naš poslednji zagrljaj ujedno je i naš poslednji susret. Nikada više neću videti tog velikog čoveka, on će otići u susret svojoj sudbini, siguran da mit i znanje Nevidljivih ljudi nikada neće prestati da postoje.

Moje kasniji život obeležila su velika putovanja. U Evropi sam bio gost mnogih carskih palata; u mnogo aristokratske kuće uneo sam znanje i plemenitost što su im nedostajali. Napisao sam sledeće knjige:

Astronomija – znakovi neba u srcu
Mit o Nevidljivim ljudima
Spoznaja božanskog duha
Otvoreni prostor matematike
Knjiga o magiji
Pad jednog trgovca

Moji učenici su dolazili iz različitih krajeva sveta. Svima sam im na početku govorio: „Moraš da ubiješ Čoveka u sebi da bi pronašao Boga u sebi.” Neki su razumeli, neki nisu. U mnogima od njih prepoznao sam sebe od pre toliko godina. Znao sam šta će biti sa svakim od njih. Moje ljudsko srce bilo je ispunjeno nečim za šta ranije nisam znao da postoji. Sa Osom sam se viđao u trenucima kada su tišina i molitva bili stvarniji od ovoga tela sa kostima i mesom. Ono što sam želeo da ga pitam a nisam, mene su sada pitali moji učenici. Govorio sam im da je odgovor u svemu, u njima, u vremenu što je prošlo kao i onom što tek dolazi, u stvarnosti koja se može ispoljavati na mnogo načina, a ne samo onako kako je doživljavamo čulima.

Jednom me je neko od učenika upitao da li će se ispuniti ono što nam je Stvaralac namenio.

„Da, to se u svakom slučaju mora ispuniti!”

Moje knjige će jednoga dana namerno biti zagubljene, ali broj mojih učenika biće takav da će se održati cvet koji je ubran da bi pričao o legendi Nevidljivih ljudi, o znanjima koja se stiču predanošću i nepopustljivošću pred grehom. Svežina toga cveta ostaće očuvana uprkos vekovima koji kao tiha vatra sve razjedaju. Jedan čovek je ništavan u odnosu na svemir, ali spoznaja jednog čoveka može obasjati hiljadu srca.

Moja sudbina će se u svakom slučaju ispuniti. Više nikada neću drhtati onako kako drhti neko ko ima ljudska osećanja i ljudsko srce. Ono što sam spoznao više ne mogu nadomestiti nikakva materijalna blaga i ljudske počasti.

Vratio sam se u pustinju privučen nekim sećanjem koje je više nego sećanje, prizvan duhovima kojima dugujem ponešto od svoje prošlosti i sadašnjosti. Moja budućnost je

unapred podjeljena na mnogo delova. Moje telo sastavljeno je od kretanja i mirovanja, vatre i vode, siline i nežnosti, peska i zemlje.

Moja sudbina me nije mimoišla. Vezan sam u pustinji za stub zajedno sa nekim crnim razbojnikom. Ako nas ne ubiju životinje u potrazi za plenom, iskopnećemo od vrućine i vatre koja sve pročišćava. Radujem se svom povratku svetoj reci. Žrtvujem svoje telo i nije mi žao. Trgovac koji je nekada žalio odavno je mrtav; astrolog što je putovao onim karavanom nije se prevario. Slava Gospodu i slava mom Učitelju i narodu Nevidljivih ljudi. *Dbenga titur aralen.*

